

Standardy Ochrony Małoletnich

Fundacja Widzialne

Spis treści

Preambuła

Spis aktów prawnych

Rozdział I - Definicje pojęć używanych w Standardach Ochrony Małoletnich Fundacji

Rozdział II – Zasady ogólne ochrony Małoletnich

Rozdział III – Procedury zgłaszania i reagowania na przemoc Przemoc Wobec Dziecka

Rozdział IV – Zasady weryfikacji i szkoleń Osób Odpowiedzialnych za Małoletnich

Rozdział V – Ochrona wizerunku Małoletnich

Rozdział VI – Monitoring i odpowiedzialność

Rozdział VII – Postanowienia końcowe

ZAŁĄCZNIKI

Preambuła

Fundacja Widzialne (dalej: Fundacja), działająca na rzecz zwalczania nierównego traktowania, szczególnie ze względu na płeć i pochodzenie, osławiająca tematy tabu, edukująca o seksualności, zdrowiu, polityce i klimacie, zobowiązuje się do zapewnienia bezpiecznego środowiska wszystkim osobom małoletnim, z którymi współpracuje w ramach swojej działalności statutowej. Niniejszy dokument określa Standardy Ochrony Małoletnich, które mają na celu zapobieganie wszelkim formom przemocy wobec dzieci, nadużyć, zaniedbań i wykorzystywania dzieci oraz młodzieży, a także wdrażanie procedur reagowania na takie sytuacje.

Spis aktów prawnych

Dokument opracowany został w oparciu o następujące akty prawne:

1. Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.
2. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.
3. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy
4. Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw
5. Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej
7. Ustawa z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym
8. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny
9. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego
10. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny
11. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego

Standardy te są również zgodne z rekomendacjami krajowych i międzynarodowych organizacji zajmujących się ochroną praw dziecka.

Rozdział I - Definicje pojęć używanych w Standardach Ochrony Małoletnich Fundacji

1. **Małoletni / Dziecko** – osoba, która nie ukończyła 18 roku życia, zgodnie z definicją zawartą w Konwencji o prawach dziecka oraz Kodeksie cywilnym i Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym.
2. **Osoba Odpowiedzialna Za Małoletnich** – każdy/a pracownik/czka, wolontariusz/ka, członkini zarządu Fundacji lub osoba współpracująca z Fundacją, niezależnie od formy współpracy - który/a w ramach wykonywanych czynności, w imieniu lub na rzecz Fundacji, ma kontakt z Małoletnimi.
3. **Opiekun Prawny** – osoba fizyczna lub prawna sprawująca opiekę nad Dzieckiem lub uprawniona do reprezentacji Dziecka. W myśl niniejszego dokumentu Opiekunem Prawnym jest również rodzic zastępczy
4. **Przemoc Wobec Dziecka** – każde działanie lub zaniechanie działania, które narusza prawa lub dobra osobiste Dziecka, w tym w szczególności:
 - a. Przemoc fizyczna – naruszanie nietykalności cielesnej Dziecka,
 - b. Przemoc psychiczna – działania upokarzające, poniżające lub zastraszające Dziecko,
 - c. Przemoc seksualna – każde wykorzystanie seksualne Dziecka, niezależnie od jego świadomości, zgody czy braku sprzeciwu, w tym również zachęcanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej,
 - d. Zaniedbanie – nie zapewnienie Dziecku podstawowych potrzeb, w tym opieki, ochrony, edukacji i emocjonalnego wsparcia,
 - e. Utrwalanie wizerunku dziecka poprzez filmowanie lub fotografowanie w sposób naruszający jego prywatność, bez zgody rodzica lub Opiekuna Prawnego.
5. **Nadużycie** – każde działanie skierowane wobec Dziecka, które narusza jego prawa, w tym przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna, wykorzystywanie lub zaniedbanie.
6. **Podejrzenie Krzywdzenia Dziecka** – każda sytuacja, w której istnieją podstawy do przypuszczenia, że doszło lub może dojść do naruszenia praw Dziecka.
7. **Standardy Ochrony Małoletnich** – zbiór zasad, procedur i działań mających na celu zapewnienie Małoletnim bezpieczeństwa oraz ochrony ich godności, zdrowia, integralności fizycznej i psychicznej.
8. **Zgłoszenie** – przekazanie informacji o podejrzeniu lub stwierdzeniu naruszenia praw Dziecka osobom uprawnionym do podjęcia dalszych działań (np. Koordynatorowi ds. ochrony dzieci, dyrekcji, służbom).

9. **Koordynator ds. ochrony małoletnich w Fundacji** – osoba wyznaczona przez Fundację do nadzorowania przestrzegania Standardów Ochrony Małoletnich w Fundacji, dane adresowe: adres e-mail kontakt@widzialne.com.pl., nr tel.: +48 739 161 327
10. **Zarząd Fundacji** – każda osoba lub podmiot wchodzący w skład zarządu Fundacji zgodnie z danymi umieszczonymi w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Rozdział II – Zasady ogólne ochrony Małoletnich

1. **Dobro dziecka jako wartość nadrzędna**
We wszystkich działaniach podejmowanych przez Fundację nadrzędnym celem jest ochrona dobra Dziecka. Każda decyzja podejmowana w ramach realizowanych projektów musi uwzględniać najlepszy interes Małoletnich.
2. **Szacunek dla godności i praw Dziecka**
Wszystkie osoby zaangażowane w działalność Fundacji zobowiązane są do respektowania praw Dziecka, jego tożsamości, poglądów, autonomii i prywatności – zgodnie z Konwencją o prawach dziecka.
3. **Bezpieczne relacje**
Relacje pomiędzy przedstawicielami/kami Fundacji a Dziećmi muszą opierać się na zaufaniu, szacunku, równości i nie mogą naruszać granic fizycznych ani psychicznych Dziecka.
4. **Zero tolerancji dla przemocy**
Fundacja stosuje zasadę zero tolerancji dla wszelkich form przemocy wobec Dzieci, w tym przemocy fizycznej, psychicznej, seksualnej oraz zaniedbania.
5. **Odpowiedzialność dorosłych**
Obowiązek ochrony Dziecka zawsze spoczywa na osobach dorosłych – to oni ponoszą pełną odpowiedzialność za relacje i interakcje z Dziećmi. Dzieci nie ponoszą odpowiedzialności za sytuacje Przemocy Wobec Dziecka, Zaniedbania lub Nadużyć.
6. **Reagowanie na zagrożenia**
Każda Osoba Odpowiedzialna Za Małoletnich ma obowiązek reagowania w przypadku zgłoszenia, zauważenia lub jakiegokolwiek sytuacji Podejrzenia Krzywdzenia Dziecka – zgodnie z przyjętymi procedurami.
7. **Edukacja i prewencja**
Fundacja podejmuje działania edukacyjne i informacyjne wobec Osób Odpowiedzialnych Za Małoletnich, wobec Dzieci, ich rodzin oraz osób dorosłych pracujących z Dziećmi – w celu zapewnienia bezpiecznego i wspierającego środowiska, jak i przestrzegania Standardów Ochrony Małoletnich.

8. Poufność i ochrona danych

Informacje dotyczące przypadków krzywdzenia Dzieci są traktowane jako poufne i udostępniane wyłącznie uprawnionym podmiotom zgodnie z przepisami prawa.

Rozdział III – Procedury zgłaszania i reagowania na przemoc Przemoc Wobec Dziecka

1. Obowiązek reagowania

Każda Osoba Odpowiedzialna Za Małoletnich – ma obowiązek reagowania w przypadku:

- Podejrzenia Krzywdzenia Dziecka,
- zauważenia niepokojącego zachowania u Dziecka lub innej osoby względem Dziecka,
- otrzymania informacji od Dziecka lub innej osoby o możliwym naruszeniu praw Dziecka.

W przypadku podejrzenia, że życie Dziecka jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu Osoba Odpowiedzialna Za Małoletnich, która pierwsza powzięła informację o zagrożeniu niezwłocznie poinformuje odpowiednie służby (Policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112 lub 998 (pogotowie), a następnie wypełni kartę interwencji (wzór karty interwencji stanowi załącznik nr 4).

2. Tryb zgłoszenia wewnętrznego

Każdy przypadek lub Podejrzenie Krzywdzenia Dziecka należy niezwłocznie zgłosić do wyznaczonej osoby pełniącej funkcję Koordynatora ds. ochrony małoletnich w Fundacji. Może to być osoba z zespołu zarządzającego lub inna wyznaczona osoba współpracująca z Fundacją.

Zgłoszenie powinno zawierać:

- datę i miejsce zdarzenia (lub uzyskania informacji),
- dane Dziecka (jeśli znane),
- opis sytuacji lub zachowania budzącego niepokój,
- dane zgłaszającego (anonimowość nie jest zalecana, ale możliwa).

3. Dalsze działania Koordynatora ds. ochrony małoletnich

Po otrzymaniu zgłoszenia, Koordynator ds. ochrony małoletnich:

- podejmuje niezwłoczne działania w celu wstępnej oceny ryzyka,
- w przypadku gdy zgłoszono Podejrzenie Krzywdzenia Dziecka przez Osobę Odpowiedzialną Za Małoletnich - osoba ta zostaje natychmiast odsunięta od wszelkich

form kontaktu z Dziećmi (nie tylko z Dzieckiem pokrzywdzonym) do czasu wyjaśnienia sprawy,

- dokumentuje zgłoszenie,
- decyduje o powiadomieniu odpowiednich służb (policji, Sądu rodzinnego, ośrodka pomocy społecznej, kuratora),
- informuje Zarząd Fundacji o podjętych działaniach,
- zapewnia wsparcie osobom poszkodowanym oraz zabezpiecza miejsce zdarzenia (jeśli dotyczy).

4. Zewnętrzne zgłaszanie przypadków przemocy

W przypadkach uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa wobec Dziecka, Koordynator ds. ochrony małoletnich lub Osoba Odpowiedzialna Za Małoletnich, która powzięła uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa wobec Dziecka ma obowiązek zgłoszenia sprawy do:

- właściwej jednostki Policji lub Prokuratury – zgodnie z art. 304 §1 Kodeksu postępowania karnego, zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa należy złożyć do właściwej miejscowo (najbliższej) jednostki policji lub prokuratury w formie pisemnej lub ustnej,
- właściwego Sądu rodzinnego – jeśli zachodzi podejrzenie zaniedbania lub potrzeba interwencji opiekuńczej. Informacje na temat tego, gdzie znajduje się wydział właściwy dla danej miejscowości znajduje się aktualnym rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości w sprawie ustalenia siedzib i obszarów właściwości sądów apelacyjnych, sądów okręgowych i sądów rejonowych oraz zakresu rozpoznawanych przez nie spraw. Korespondencję do sądu rodzinnego należy kierować w formie pisemnej (kontakt do najbliższego sądu rodzinnego znajduje się na stronie internetowej: [www. nazwa miasta bez polskich liter.sr.gov.pl](http://www.nazwa miasta bez polskich liter.sr.gov.pl)),
- Właściwego Ośrodka Pomocy Społecznej lub Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej – w ramach współpracy instytucjonalnej. Właściwa miejscowo instytucja znajduje się w gminie/dzielnicy, w której zamieszkuje Dziecko. Korespondencję z instytucją należy prowadzić w formie pisemnej lub dokumentowej.

5. Obowiązek informacyjny wobec rodziców/Opiekunów Prawnych

W przypadku gdy sytuacja nie zagraża bezpośrednio Życiu lub zdrowiu Dziecka, Fundacja – po konsultacji z Koordynatorem ds. ochrony małoletnich – może powiadomić rodziców lub Opiekunów Prawnych Dziecka. W przypadkach podejrzenia, że to oni są sprawcami – informowanie ich nie jest dozwolone.

6. Dokumentacja i poufność

Każde zgłoszenie musi zostać udokumentowane w sposób rzetelny, z zachowaniem zasad poufności oraz zgodnie z przepisami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (RODO). Dostęp do dokumentacji mają wyłącznie upoważnione przez Fundację osoby.

Fundacja nie udostępnia przedstawicielom mediów informacji o Dziecku ani jego rodzicu lub Opiekunie Prawnym. W wyjątkowych i uzasadnionych sytuacjach, Fundacja może skontaktować się z rodzicem lub Opiekunem Prawnym Dziecka i zapytać go o zgodę na podanie jego danych kontaktowych przedstawicielom mediów. W przypadku wyrażenia pisemnej lub dokumentowej zgody, Fundacja podaje przedstawicielowi mediów otrzymane dane kontaktowe.

Rozdział IV – Zasady weryfikacji i szkoleń Osób Odpowiedzialnych za Małoletnich

1. Weryfikacja Osób Odpowiedzialnych Za Małoletnich

Fundacja zobowiązuje się do przeprowadzania obowiązkowej weryfikacji Osób Odpowiedzialnych Za Małoletnich, poprzez:

- wymóg przedstawienia zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego (KRK) o niekaralności za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej, rodzinie i opiece oraz życiu i zdrowiu,
- sprawdzenie w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym – zgodnie z ustawą z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym, celem wykonania tego obowiązku każda Osoba Odpowiedzialna Za Małoletnich przed dopuszczeniem do wykonywania czynności w kontakcie z Małoletnim, podaje niezbędne dane osobowe, które następnie służą Fundacji do wykonania obowiązku określonego w art. 21 Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym,
- Uzyskanie od Osób Odpowiedzialnych Za Małoletnich oświadczenia o braku skazania lub o braku toczących się postępowań karnych lub dyscyplinarnych (wzór w załączeniu),
- weryfikację tożsamości i dotychczasowego doświadczenia zawodowego lub wolontariackiego, szczególnie w zakresie pracy z Dziećmi.

Osoba figurująca w ww. rejestrach lub co do której zachodzą uzasadnione podejrzenia, że nie spełnia Standardów Ochrony Małoletnich nie może być dopuszczona do kontaktu z Dziećmi.

W przypadku powzięcia przez Fundację informacji o wszczęciu wobec Osoby Odpowiedzialnej Za Małoletnich postępowania karnego o przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub przestępstwo z użyciem przemocy popełnione przeciwko Dzieciom Fundacja niezwłocznie zawiesi taką osobę w kontaktach z Dziećmi lub rozważy zakończenie współpracy z tą osobą.

2. Zasady rekrutacji osób do pracy z Dziećmi

Proces rekrutacji Osób Odpowiedzialnych za Małoletnich obejmuje:

- przejrzyste ogłoszenia zawierające informację o obowiązku przestrzegania Standardów Ochrony Małoletnich,
- rozmowę kwalifikacyjną z pytaniami dotyczącymi motywacji i podejścia do pracy z Dziećmi,
- obowiązek zapoznania się ze Standardami Ochrony Małoletnich, podpisania oświadczenia o zapoznaniu się i zobowiązaniu do przestrzegania Standardów Ochrony Małoletnich.

3. Obowiązkowe szkolenia, obowiązek informacyjny

Każda Osoba Odpowiedzialna Za Małoletnich zobowiązana jest do:

- udziału w szkoleniu z zakresu: praw dziecka i zasad ochrony małoletnich, rozpoznawania sygnałów krzywdzenia, procedur reagowania i zgłaszania, budowania bezpiecznych relacji z Dziećmi,
- Informowania Dzieci, z którymi ma kontakt, na temat bezpiecznych relacji z innymi osobami, w tym dorosłymi oraz konieczności zgłaszania dorosłym, w tym Osobie Odpowiedzialnej Za Małoletnich wszystkiego, co je niepokoi.

Szkolenia odbywają się przed rozpoczęciem pracy z Dziećmi, a następnie, w miarę możliwości Fundacji, są cyklicznie powtarzane, w tym w wypadku, gdy zmieniają się przepisy lub wewnętrzne procedury.

Każda Osoba Odpowiedzialna Za Małoletnich ma obowiązek zapoznania się ze Standardami Ochrony Małoletnich, podpisania oświadczenia o zapoznaniu się i zobowiązaniu do przestrzegania Standardów Ochrony Małoletnich.

Rozdział V – Ochrona wizerunku Małoletnich

Fundacja, uznając prawo Dziecka do prywatności i ochronę jego dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku Dziecka.

Fundacja nie może utrwalać ani umożliwiać osobom trzecim utrwalania wizerunku Dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) bez pisemnej zgody rodzica lub Opiekuna Prawnego Dziecka.

Upublicznienie przez Fundację wizerunku Dziecka wymaga pisemnej zgody rodzica lub Opiekuna Prawnego Dziecka.

Jeżeli wizerunek Dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodzica lub Opiekuna Prawnego Dziecka na utrwalanie wizerunku Dziecka nie jest wymagana.

Rozdział VI – Monitoring i odpowiedzialność

1. Nadzór nad przestrzeganiem Standardów Ochrony Małoletnich

Za monitorowanie przestrzegania Standardów Ochrony Małoletnich w Fundacji odpowiada Koordynator ds. ochrony małoletnich, który:

- prowadzi dokumentację zgłoszeń i reakcji,
- kontroluje kompletność dokumentów rekrutacyjnych i szkoleń,
- przygotowuje coroczne sprawozdanie dotyczące wdrażania i stosowania standardów.

Dodatkowo, Zarząd Fundacji ma obowiązek:

- czuwać nad regularnym przeglądem i aktualizacją dokumentów,
- zatwierdzać działania naprawcze w przypadku uchybień.

2. Obowiązek współpracy i informowania

Wszystkie Osoby Odpowiedzialne Za Małoletnich zobowiązane są do:

- przestrzegania Standardów Ochrony Małoletnich i reagowania zgodnie z nimi,
- informowania przełożonych lub Koordynatora ds. Ochrony małoletnich o wszelkich zauważonych nieprawidłowościach,
- współpracy przy postępowaniach wyjaśniających w przypadku naruszenia Standardów Ochrony Małoletnich.

3. Odpowiedzialność i konsekwencje naruszeń

W przypadku naruszenia Standardów Ochrony Małoletnich, Fundacja może zastosować wobec osoby odpowiedzialnej, w zależności od stopnia naruszenia, m.in.:

- upomnienie ustne lub pisemne,
- natychmiastowe odsunięcie od pracy z Dziećmi,
- rozwiązanie umowy o pracę lub zakończenie współpracy,
- zawiadomienie odpowiednich organów ścigania, jeśli istnieje podejrzenie popełnienia przestępstwa.

Wszystkie działania są podejmowane z zachowaniem zasady należytej staranności oraz w oparciu o ochronę dobra Dziecka.

4. Audyt i przegląd procedur

Fundacja zobowiązuje się do:

- przeprowadzania rocznego przeglądu Standardów Ochrony Małoletnich,
- aktualizacji dokumentu w przypadku zmian w prawie lub wewnętrznych potrzeb,
- przeprowadzania wewnętrznych audytów w przypadkach incydentów, które wskazują na potrzebę poprawy działań prewencyjnych.

Rozdział VII – Postanowienia końcowe

1. Obowiązywanie dokumentu

Niniejsze Standardy Ochrony Małoletnich wchodzi w życie z dniem ich zatwierdzenia przez Zarząd Fundacji i obowiązują wszystkie Osoby Odpowiedzialne Za Małoletnich lub inne osoby, które działają w imieniu Fundacji i mają kontakt z Małoletnimi.

2. Upowszechnienie dokumentu

Dokument jest dostępny w formie elektronicznej na stronie internetowej Fundacji oraz w wersji papierowej w siedzibie Fundacji.

Każda osoba rozpoczynająca współpracę z Fundacją zobowiązana jest do zapoznania się z dokumentem oraz podpisania oświadczenia o zapoznaniu się i zobowiązaniu do przestrzegania.

3. Aktualizacja dokumentu

Standardy Ochrony Małoletnich są poddawane przeglądowi co najmniej raz w roku lub w razie potrzeby (np. zmiana przepisów prawa, nowe okoliczności lub incydenty).

Za przegląd i wprowadzanie zmian odpowiedzialny jest Koordynator ds. ochrony małoletnich we współpracy z Zarządem Fundacji.

4. Załączniki do dokumentu

Do Standardów Ochrony Małoletnich dołącza się wzory dokumentów, które mogą być wykorzystane w ramach zapewnienia ich przestrzegania, monitorowania i reagowania na naruszenia, tj.:

- 1) Zakres danych niezbędnych do sprawdzenia w Rejestrze Sprawców Przepływstw na Tle Seksualnym,
- 2) Oświadczenie o braku skazania lub o braku toczących się postępowaniach karnych lub dyscyplinarnych,
- 3) Oświadczenie o zapoznaniu się i zobowiązaniu do przestrzegania Standardów Ochrony Małoletnich,
- 4) Karta interwencji,
- 5) Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przepływstwa,
- 6) Wniosek do Sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny,
- 7) Monitoring Standardów Ochrony Małoletnich – ankieta.

5. Zatwierdzenie dokumentu

Dokument został przyjęty uchwałą Zarządu Fundacji w dniu